

[vl.no](#)

Anmeldelse: – Minner om regnskyll og natur i opprør

Kultur ti 13:14

6-7 minutter

De fleste har opplevelser hvor de etterpå tenker: Var det mine egne tanker og følelser som spilte meg et puss eller var det noe jeg faktisk *så*? Var det hvordan jeg følte det inni meg eller var det en dypere mening mellom – eksempelvis – hvordan måken ute i sjøen brøt vannflaten på eksakt samme tid som solen brøt frem fra skydekket?

Dette er et tilfeldig (selvopplevd) eksempel, men hele tiden befinner vi oss i en slik speiling mellom indre tilstander og ytre, faktiske, forhold. De kan være vakre eller urovekkende, og det er ikke alltid vi klarer å komme til bunns i dem.

Men disse mikroskopiske hendelsene hvor gjenklangen mellom den indre verden og tingene der ute finner sammen er vanskelig å holde fast ved. En av de få stedene hvor det er mulig er faktisk i kunsten.

LES ANMELDELSE: [Ujevn kunst uten politisk nerve](#)

Gjennomarbeidet tegning

Mellom noen greiner skinner solen sterkt slik at du må myse, og da ser du at solstrålene spres ut som armer mellom greinene. Hanne Grieg Hermansens tegning av dette

øyeblikket er basert på et foto: Gjennom strekene gjentar hun et snapshot. Scenen er vakker, men hverdagslig, noe vi alle på et eller annet tidspunkt har erfart. Det kan nærmest være hvor som helst, når som helst (mens solen er oppe). Likevel: Når inntrykket faktisk *blir* noe bestandig, som i dette kunstverket, kan vi oppholde oss der, vandre i det med blikket, la tankene fare frem og tilbake også utenfor verket – til alle tenkelige steder vi har vært gjennom et liv.

Det er som om slike øyeblikk i *mitt* liv filteres sammen der jeg står foran Grieg Hermansens tegning: Alle disse øyeblikkene hvor jeg har stått eller ligget på skogbunnen og myst opp mot solen. Jeg er usikker på hva jeg egentlig forstår – om det *er* noe jeg forstår – men jeg er i hvert fall sikker på at Grieg Hermansen skaper et erfaringsrom for å tenke over slike øyeblikk som er særegen for hennes kunst. Fotografiets hastige registrering erstattes jo av tegnehandlingens møysommelige arbeid: Hånden som etterligner forelegget jobber seg langsomt, bokstavelig talt, gjennom det kameralinsen hastig dokumenterte.

Og her, gjennom strekene som samler seg, manifesteres også arbeidets trege tid – hun kan bruke måneder på en tegning – som et rom vi også inviteres til å ta langsomt innover oss.

LES MER: [Dyret stirrer på meg og jeg klarer ikke se vekk.](#)

Stadig lysere

I flere av de andre tegningene er motivet enda mer flyktig. I en serie tegninger – også de basert på fotografier – ser vi samme lyskilde gjengitt i flere tegninger på rad, men gradvis – tegning for tegning – befinner den seg i et lysere rom (er

det lyskilden selv som blir sterkere og dermed lyser opp rommet mer intenst, tro?). Uansett: I det første ser vi en lysende sirkel i mørket, mens vi i det siste serien knapt kan skimte sirkelformen i det kritthvite rommet.

Her er det lite personlig å knytte seg til, men igjen slår det meg hvordan Grieg Hermansen tar oss til et sted hvor også vi, med kunstnerens strek som stedfortreder og utkikkspunkt, kan jobbe oss gjennom lysfenomenets flyktige erfaringsrom. Forestillingen om strekens tålmodige ferd over arket holder fast ved – og gir form til – en oppmerksomhet som ellers kan være så u håndgripelig. I det siste bildet hvor vi nesten ikke kan se noe som helst, men vet en sirkel gjemmer seg i det hvite, nærmer tegningen seg bønn i sin hengivenhet til rommets faktum og viljen til å vise det frem: Dette er oppmerksomhet i dens reneste form.

Historiske linjer. Anne Maria Gudmundsdottir presenterer to store malerier og en serie tegninger. Tegningene er nøkterne og tørre: De kan se ut som kartografiske utkast eller kanskje arbeidsskisser til landskapsarkitektur eller 3D-design. De tynne formene har en eterisk kvalitet der de svever i rommet, som slør, eller kanskje som en type masker? Akkumulasjonen av linjene bærer med seg tegnearbeidets tid som hos Grieg Hermansen, men også noe mer: de minner meg om hudlinjene på en finger, årringer på et tre, til og med de forskjellige lagene i stekt laks som flaker seg opp når du trykker på den. Linjene samler opp i seg levd liv, lag som vokser ut og legges til de eksisterende i lesbar form.

De minner meg også om linjene i Erik Werenskiolds tegninger, særlig dem han lagde til Snorres Kongesagaer, som hadde noe av det samme lagdelte preget. Både hos

Werenskiold og Gudmundsdottir innfeller linjene et geologiske lag i figuren: Det gir begge det historiske en konkret form, en stil. Men så bringer Gudmundsdottirs strek meg også til Inger Johanne Grytting, som tilfører streken skjørhet gjennom sin lodne og vibrerende linjeføring, ja, menneskelighet. De flortynne formene i Gudmundsdottirs kunst har også en sårbarhet i seg der de er utplassert i et tomt rom som hud uten kropp.

LES ANMELDELSE: **Ikke la de rike bestemme over kunsten**

Ekspressive malerier. Gudmundsdottirs malerier er mer bevegelige og levende, men det er fortsatt strekene som dominerer. Men nå er de hissige, ekspressive, grovere. De skraper og skrubber seg gjennom billedrommet og minner om regnskyll og natur i opprør. Til forskjell fra tegningene har maleriene en stofflig kvalitet som bringer tankene til røff grafikk og hvordan man skraper i trykkplaten, men også hvordan lodne tråder flettes sammen i vevde tepper. Billedrommet har dessuten en voldsom dybde i seg som tegningene mangler; det er som om vi virkelig *står* ovenfor Ginnungagap – som utstillingen henter sitt navn fra – juvet som er alle tings opprinnelse ifølge norrøn mytologi.

Hva slags «sted» er det så Gudmundsdottir maler seg frem til i mer samtidige termer? Det er det sted vi hele tiden er i berøring med, hvor minner, tanker og inntrykk kvernes sammen til den bevegelige strømmen som er bevissthet, som er *oss*. Inn i dette kommer også den type inntrykk som Grieg Hermansen er så opptatt av – de flyktige – men som så ofte forsvinner.